

MISKOLC A KULTÚRA MAGYAR VÁROSA, 2008

Miskolc

2009. június

© Központi Statisztikai Hivatal, 2009

ISBN 978-963-235-256-5 (internet)
ISBN 978-963-235-255-8 (nyomda)

Felelős szerkesztő: Szalainé Homola Andrea igazgató
További információ: Zilahy Edina szerkesztő
(telefon: 46/518-270, e-mail: edina.zilahy@ksh.hu)

Internet: <http://www.ksh.hu>
tajekoztatas.miskolc@ksh.hu
46/518-272 (telefon)

Borítóterv: Vargas Print Stúdió Kft.
Nyomdai kivitelezés: Xerox Magyarország Kft. – 2009.116

TARTALOM

	Oldalszám
Tartalom	3
Bevezetés	4
Társadalmi, gazdasági helyzetkép, életkörülmények	5
A turisztikai infrastruktúra helyzete	13
A kereskedelmi szálláshelyek és a magánszállásadás.....	13
A város adottságai, történelmi és kulturális szerepe	17
A város épített örökségei	18
Kulturális beruházások.....	19
A magántőke szerepe a kulturális életben	19
A város belső-külső kulturális kapcsolatai.....	20
Fesztiválok, rendezvénysorozatok	20
Képzőművészeti sorozatok	22
Kiemelt látnivalók	22
A kultúra szerepe a városmarketingben.....	23

BEVEZETÉS

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium jogelődje – együttműködésben az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériummal, a Külügyminisztériummal, a Magyar Turizmus Zrt.-vel a Megyei Jogú Városok Szövetségével, valamint a Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetségével – először 2005-ben tette közzé felhívását „A Kultúra Magyar Városa” cím elnyerésére.

A címre évente egy alkalommal lehet pályázni lakosságszám szerint három kategóriában: megyei jogú városok, 10 000 lakosnál nagyobb, illetve 10 000 lakosnál kisebb városok nevében. A pályázóknál elsősorban a városok által eddig elért kulturális szintet, eredményeket értékelte a bíráló bizottság. Fontos szempontként veszik figyelembe a város adottságait, kulturális aktivitását, a városfejlesztési tervek kulturális elemeit, az ezzel kapcsolatos beruházásokat, a kortárs művészet és kreatív ipar szerepét és teljesítményét, a város külső-belső kapcsolatait, kulturális turisztikai helyzetképét (pl. fesztiválokat, kulturális turisztikai programokat), a turisztikai infrastruktúra meglétét, állapotát, valamint a fenntartható fejlesztéseket. A pályázati kiírás a korábbiaknál is nagyobb hangsúlyt helyezett az önkormányzatok közötti együttműködésnek a kulturális életben való megjelenésére, kistérségi, regionális kultúraszervező szerepének szélesítésére. Különös figyelmet kapott a kultúra gazdasági életet élénkítő (tőkevonzó), valamint foglalkoztatási szerepe, ezen belül is a kulturális turizmus terén elért eredmények, turisztikai vonzerőt jelentő kulturális rendezvények megismerése, új lehetőségek feltárása.

A 2008. évi pályázatra 2007. szeptember végéig 21 nevezés érkezett. Az előbb említett szempontok figyelembevételével a megyei jogú városok kategóriájában Miskolcot találták a legméltóbbnak, a 10 ezer lakos feletti városok közül Gyula, ez alatti városok kategóriájában pedig Tokaj nyerte el „A Kultúra Magyar Városa 2008” címet. Eddig Kecskemét, Keszthely, Vasvár, Székesfehérvár és Sárospatak kapta meg az elismerést.

A Miskolc Város Önkormányzata által benyújtott pályázat hangsúlyozta, hogy a város történelme során számos területen alkotott maradandót. A kulturális értékekben bővelkedő város alkalmas arra, hogy sokszínűségére és aktivitására, valamint „A kultúra várost épít” szlogenre alapozza arculatváltását, jövőjét. A közvélemény az elmúlt években elismerte a város kulturális értékeit. A pályázat hangsúlyozta, hogy az önkormányzat a jövőben is fontos feladatának tekinti a kultúra támogatását, új kulturális értékek létrehozását, a turizmus fejlesztését, a város arculatának pozitív formálását. A cím elnyerése azért is volt fontos Miskolc számára, mert a rendszerváltás egyik legnagyobb veszteségének kikiáltott város az elmúlt években sok eredményt köszönhetett a kultúrának. A kulturális terület kiemelt támogatása kapcsán megvalósult pozitív imázs-váltás segítette Miskolc kitörési kísérleteit, céljainak megvalósulását, hogy felsorakozhasson a nagy kulturális tradíciókkal rendelkező magyar városok mellé.

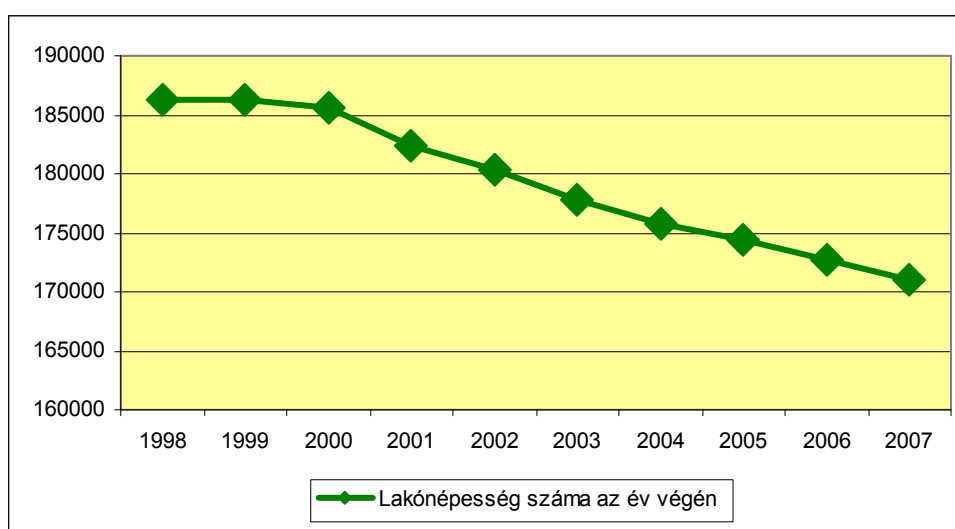
A címmel járó előnyök: oklevél, a cím használata a város önkormányzatának, illetve hozzájárulásával más városi szervezet marketingjében, kommunikációjában, a cím használata a városi önkormányzat, valamint intézményei által, továbbá az önkormányzat hozzájárulásával városi kulturális rendezvényeken, fesztiválokon, pályázatok benyújtásánál. A címet a nyertes városok az adományozás évének feltüntetésével korlátlan ideig használhatják.

TÁRSADALMI, GAZDASÁGI HELYZETKÉP, ÉLETKÖRÜLMÉNYEK

Miskolc Budapest és Debrecen után az ország harmadik legnépesebb városa: lakónépessége 2008. január 1-jén 171 096 fő volt. A város a Bükk hegység keleti oldalán, a Szinva, a Hejő és a Sajó völgyében, változó természeti és gazdasági tájegységek találkozásánál épült. Miskolc területe 236,7 km², ebből az 58,02 km²-es belterületi rész szélessége kelet-nyugat irányban 19 km, észak-dél irányban 10 km. A város a csökkenő népességszám ellenére is a sűrűbben lakott megyeszékhelyek közé tartozik. 2008-ban egy km²-en átlagosan 723 fő élt. A lakosságszám alakulására a természetes fogyás és a vándorlási veszteség egyaránt befolyást gyakorolt. Ezek következtében az elmúlt évtizedben több mint 15 ezer fővel csökkent a város lakosainak száma.

1. ábra

Miskolc lakónépességének változása 1998-2007 között

A **lakónépesség** életkor szerinti változását vizsgálva a népesség öregedése figyelhető meg: a gyermekkorúak aránya csökkent (az 1998. évi 17%-ról 2007-ben 13,6%-ra), ezzel ellentétben az időskorúaké (65 éves és idősebb) 14,2%-ról 17,3%-ra nőtt. Miskolcon 2007-ben ezer lakosra 4,1 házasságkötés, 9,3 elveszületés és 13,8 halálozás jutott, az elveszületési ráta romlott, a halálozási viszont némileg javult az előző évhez képest. A megyeszékhelyre évek óta jellemző vándorlási veszteség 2007-ben ugyan alacsonyabb volt az előző évinél, de így is 818-cal többen költöztek el a településről állandó és ideiglenes jelleggel, mint amennyien ide „vándoroltak”. Továbbra is az állandó jelleggel költözők elvándorlása a domináns.

Miskolc városban egy 2007-ben született kisfiú átlagosan 68,2; egy kislány 76,9 év várható élettartamra számíthat. A 100 ezer főnél népesebb városokkal összevetve mind a nők, mind a férfiak számára Miskolcon a legrosszabbak az életkilátások. Az országoshoz hasonlóan a megyeszékhelyen is a keringési rendszer megbetegedése a vezető halálok (51,6%), ezt követi a daganatos betegség miatti halálozás (23,2%).

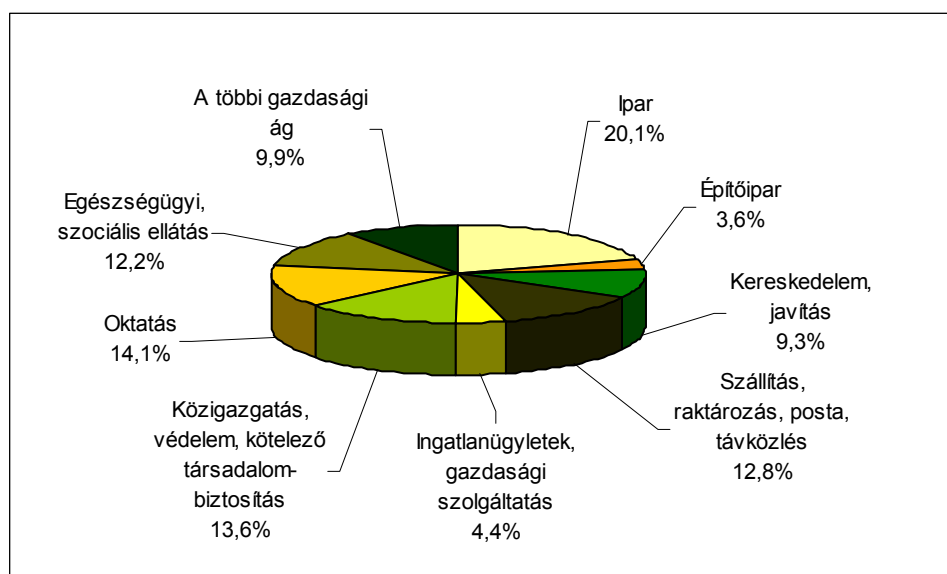
A **személyi jövedelmek** nagysága összefügg – többek között – az adott terület gazdasági-társadalmi fejlettségével, a munkaerő-piaci helyzettel, a foglalkoztatási viszonyokkal. Eszerint Miskolcon 2007-ben egy adófizetőre 1 840 530 forint adóalapot képező jövedelem jutott, amely 15%-kal haladta meg a megyei átlagot. Ez az összeg adózónként havi 153 378 forint jövedelmet jelentett (18 563-forinttal többet, mint egy évvel

korábban). A városban ezer lakosra változatlanul 423 adózó jutott. Egy miskolci adófizetőre háruló évi 387 060 forint személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség közel 100 ezer forinttal magasabb a megyei átlagnál.

Miskolcon 2007-ben közel 49 ezer fő állt alkalmazásban, a legnagyobb foglalkoztató gazdasági ág továbbra is az ipar, ahol az **alkalmazásban állók** egyötöde dolgozott. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak bruttó átlagkeresete 183 285 forint volt. A megyeszékhelyen a havi átlagos kereset nettó értékben 110 370 forint. A városban dolgozó fizikai foglalkozásúak 86 146; a szellemiek 130 278 forintot vihettek haza.

2. ábra

Az alkalmazásban állók megoszlása gazdasági áganként, 2007

Miskolc Megyei Jogú városban 2008. év végén 9875 **nyilvántartott álláskereső** élt, 341-gyel több, mint egy évvel korábban. A munkanélküliek 51%-a férfi. A tartósan állás nélküliek (180 napon túl nyilvántartott álláskereső) aránya 62%, számuk az előző évhez képest csekély mértékben csökkent. A munkavállalási korú (15-61 éves) állandó népesség 8,7%-át tartották nyilván álláskeresőként. Iskolai végzettségüket tekintve a 2008. év végi adatok szerint a munkanélküliek több mint egyharmada (36,3%) legfeljebb az általános iskola 8 osztályát fejezte be, közel háromtizedük szakmunkásképző vagy szakiskolai végzettségű és szintén háromtizedük gimnáziumi, szakközépiskolai illetve technikai végzettséggel rendelkezett. A diplomás munkanélküliek aránya 5,7%-ot tett ki. A városban minden száz munkát keresőből 78 fizikai foglalkozású, 8 pedig pályakezdő.

2008-ban Borsod-Abaúj-Zemplén megyében **regisztrált vállalkozások** közel harmada, ezen belül az egyéni vállalkozások egynegyede és a társas vállalkozások 47%-a Miskolcra koncentrálódott. A regisztrált társas vállalkozások döntő többsége 10 főt vagy annál kevesebbet foglalkoztató vállalkozás volt. A megyeszékhelyen a regisztrált vállalkozások száma egy év alatt 1,6%-kal emelkedett. 2007-ben 12 512 miskolci székhelyű vállalkozás működött, melynek 55%-a társas-, 45%-a egyéni vállalkozás volt.

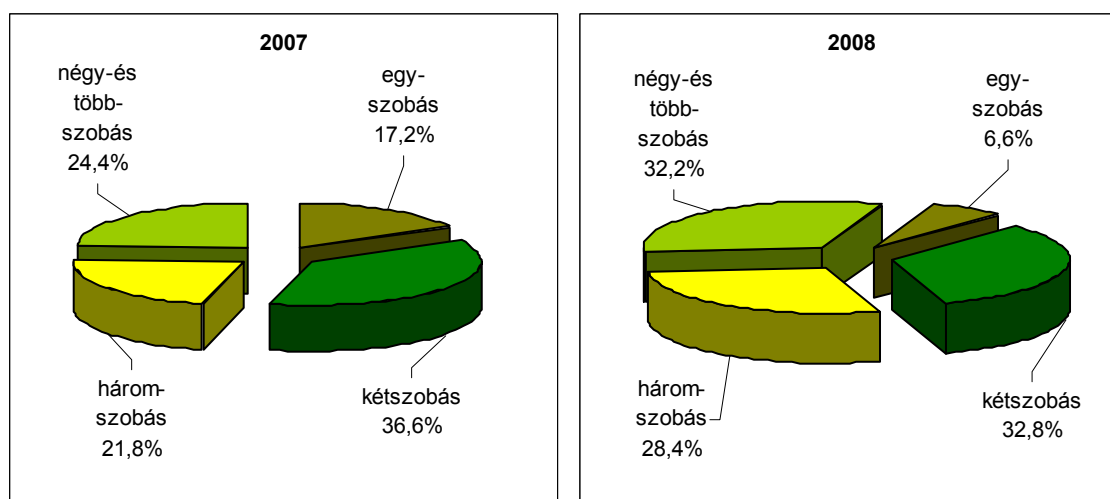
Miskolcon 2008 januárjában összesen 55 ezren részesültek **nyugdíjban**, nyugdíjszerű ellátásban, közülük 46 ezren saját jogon. A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők hattizede öregségi nyugdíjat kapott, ennek összege összességében, havonta nem érte el a 100 ezer forintot. A férfiak és a nők nyugdíja

közötti különbség 24 ezer forint a férfiak javára. A városban rokkantsági nyugdíjban részesülők többsége, 57%-a korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas.

A város **lakásállománya** 2008. év végén 75 747 lakásból állt. Az építési kedv mérséklődését mutatja, hogy az építésügyi hatóságok az év során 295 új lakás építésére adtak ki engedélyt, míg egy évvel korábban 518-ra. A városban 2008-ban összesen 17 lakásmegszűnést regisztráltak. Az év folyamán épített 335 lakás csupán négyötöde a 2007-ben építettnek. Az építési célt tekintve a saját használatra történő építések száma (136) változatlan maradt, míg az értékesítésre szánt lakásoké (199) egy év alatt háromtizedével esett vissza. A természetes személyek által épített lakások száma csekély mértékben, míg a vállalkozásoké jelentősebben csökkent. Miskolcon a használatba vett otthonok meghatározó hányadát (58%) továbbra is vállalkozások építették. A városban átadott lakások átlagos alapterülete 96 m² volt. A legnagyobb arányú a családi házas építés (39,7%), de a lakóparki illetve a többszintes, többlakásos építkezési formák hányada is jelentős, közel háromtizedet tett ki. Az egy és kétszobás lakások részesedése csökkent, míg a három- és többszobásoké nőtt az előző évhez képest.

3. ábra

Az épített lakások megoszlása szobaszám szerint

Az ezredfordulót követően mind a közüzemi vízvezeték, mind a közüzemi szennyvízhálózat kiépítettsége javult a megyeszékhelyen. 2007-ben a **vízálózat**ba bekapcsolt lakások aránya 98%, a **szennyvízhálózat**ba kapcsoltaké közel 90% volt.

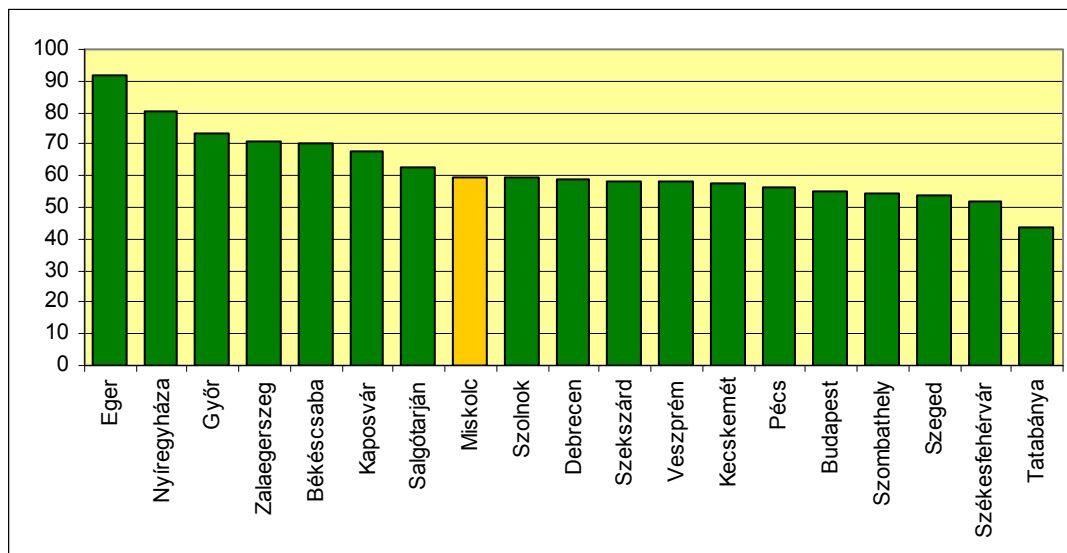
Az országos tendenciának megfelelően Miskolcon az utóbbi években sorra nyitották kapuikat a bevásárlóközpontok. A város kereskedelmi palettáján egyszerre vannak jelen főleg a város peremén épült üzletközpontok és a hagyományos kiskereskedelmi egységek. Miskolcon bővült a **kereskedelmi üzletek** száma, 2008. év végén számuk megközelítette a 3100-at, melynek 23%-a élelmiszer szaküzlet és élelmiszer jellegű üzlet, szintén 23%-a egyéb, iparcikk-szaküzlet, 13%-a ruházati bolt, valamint 8% feletti a járműüzletek- és üzemanyagtelepek részaránya. Az egyéni vállalkozás által működtetett üzletek hányada közel egynegyedét tett ki. A kiskereskedelmi hálózat bővülése ellenére a tízezer lakosra jutó üzletek száma alapján Tatabányát követően a második legkevesébé ellátott megyeszékhely Miskolc.

2008-ban a **vendéglátóhelyek** száma is gyarapodott, az év végén meghaladta az ezret, melyből 633 étterem illetve cukrászda, valamint 212 bár, borozó várta a

vendégeket. A városban minden negyedik vendéglátóhely egyéni vállalkozás keretében működött. 2007-ben a tízezer lakosra jutó vendéglátóhelyek száma (60) alapján Miskolc a megyeszékhelyek között a középmezőnyben foglalt helyet.

4. ábra

A tízezer lakosra jutó vendéglátóhelyek száma a megyeszékhelyeken, 2007

Miskolc is igyekszik megfelelni az uniós környezetvédelmi szabványoknak. Ehhez igazodva korszerűbb, környezetkímélőbb autóbuszok beszerzését tartja szem előtt a zártkörűen működő részvénytársaság. (PI. Man, Neoplan)

A 2008. év végi adatok alapján Miskolc **közösségi közlekedését** 190 autóbusszal és 42 villamossal látja el az MVK Zrt. Az autóbuszok számának fogyatkozása is hozzájárult a befogadóképesség csökkenéséhez, ami 20 ezer alá esett. A villamosok esetében az utóbbi években nem történt számottevő változás, 7 ezer feletti a kapacitásuk.

A helyi autóbusz közlekedés viszonylatainak száma 38, melyen 242 km hosszan utazhatunk, villamossal pedig a 2 viszonylaton 17 km hosszan. A szállított utasok száma 2008-ban meghaladta ugyan a 80 milliót, azonban a 2002. évi 108 millióhoz képest jelentősnek mondható a visszaesés.

A városban 2008. év végén a bejegyzett **személygépkocsik** száma megközelítette a 46 ezret. Az ország valamennyi megyeszékhelyén (ideértve a fővárost is) magasabb az ezer lakosra jutó személygépkocsik száma, mint Miskolcon.

A **távbeszélő fővonalak** száma – az ISDN vonalakkal együtt – meghaladta a 65 ezret 2007. év végén. Ekkor Miskolcon ezer lakosra 382 fővonal jutott. Ez a mobiltelefonok rohamos növekedése ellenére emelkedést mutatott, mivel 2001-ben a mutató értéke 336 volt.

A városban az **egészségügyi alapellátást** 2007-ben 93 házi orvos és 39 házi gyermekorvos biztosította. Döntő többségük egészségügyi vállalkozóként látta el feladatát. Betegforgalmuk meghaladta az egymillió főt, egy házi orvosra átlagosan naponta 35; egy gyermekorvosra pedig 25 beteg jutott. A felnőtt ellátásban mutatkozó betegforgalmi adatok 2006-hoz képest jelentős visszaesése (26%) részben a lakosság számának csökkenésével, részben pedig a vízidíj bevezetésével magyarázható.

A rendelési időn kívül a felnőtt betegeket két házi orvosi ügyeleten, míg a gyermekeket a Gyermekegészségügyi Központban látják el.

Az **egészségügyi szakellátásokat** a kórházak rendelőintézeteiben, illetve a kórházak járóbeteg-ellátásában szervezték meg. A városban 4 kórház működik, ebből a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház, valamint a Szent Ferenc Kórház működtetéséről a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat, a Miskolci Egészségügyi Központ és telephelye a Diósgyőri Kórház-Rendelőintézet működtetéséről Miskolc Város Önkormányzata gondoskodik. A miskolci egészségügyi intézmények a város regionális, megyeszékhelyi és kistérségi funkciójából adódóan jelentős szerepet töltenek be a régió, a megye és a környező települések betegellátásában. A székhely szerinti adatok alapján 2007-ben a járóbeteg szakellátásban 2,2 millió megjelenési esetet regisztráltak, a beavatkozások száma megközelítette a 8,8 milliót. A 2007. év végén a megyében működő kórházi ágyak 63%-a Miskolcon szolgálta a betegellátást. A miskolci kórházak 70%-os ágykihasználtsággal működtek, egy beteget átlagosan 8 napig gyógykezelték fekvőbeteg-gyógyintézetben.

1. tábla

A háziorvosi, házi gyermekorvosi és a kórházi ellátás fontosabb adatai

Megnevezés	1995	2000	2004	2005	2006	2007
Működő háziorvos ^{a)}	97	94	93	96	92	93
Működő házi gyermekorvos ^{a)}	43	42	42	42	39	39
A háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma, eset	857 709	925 766	982 141	1 108 912	1 098 581	812 785
A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma, eset	302 126	268 475	254 571	268 407	265 759	244 579
Működő kórházi ágy ^{a)}	3 842	3 541	3 415	3 460	3 467	3 295
Önkormányzati fenntartású működő kórházi ágy ^{a)}	3 842	3 441	3 315	3 360	3 367	3 235
Elbocsátott beteg	105 555	116 602	116 142	118 616	114 148	107 365
Teljesíthető ápolási nap	1 408 502	1 292 225	1 255 940	1 260 760	1 268 789	1 227 326
Ténylegesen teljesített ápolási nap	1 102 624	1 067 217	989 450	997 878	944 612	857 222

a) Év végén.

Miskolcon évek óta változatlanul 10 önkormányzati fenntartású **bölcsőde** működik. Az összesen 490 férőhellyel rendelkező bölcsődékben évről évre nő a beíratott gyermekek száma. 2007. május 31-én 650 gyermek vehette igénybe a gyermekek napközbeni ellátásának ezt a formáját. Száz férőhelyre 133 beírt gyermek jutott, vagyis a város bölcsődéiben nőtt a zsúfoltság a korábbi két évhez képest.

A városban sokrétű a **szociális alapszolgáltatások és a szakellátások** rendszere. A 2007. év adatai alapján az időskorúakat és rászorultakat érintő szociális étkeztetést 1779, míg a házi segítségnyújtást 467 fő vette igénybe. A 14 idősek klubjában több mint 500 fő tölthette tartalmasan napjait. A fogyatékosok nappali ellátását 4 intézmény biztosította, 117 fogyatékkal élő részére. A megyeszékhelyen 23 tartós bentlakásos és átmeneti intézmény működött, ezek több mint fele idősek gondozására szakosodott.

Alapszolgáltatás keretében a városban családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás is folyik, ahol a családgondozók segítséget nyújtanak a többnyire munkanélküliek, hátrányos helyzetű családok, fogyatékkal élők, veszélyeztetett gyermekek, adósságterhekkel küzdők problémáinak megoldásában.

A városi önkormányzat a szociálisan rászorulókat rendszeres valamint eseti pénzben és természetben nyújtott **támogatásban** részesíti. 2007-ben a legnagyobb kiadást jelentő

rendszeres szociális segélyben átlagosan 5480-an részesültek, ezer lakosra 32 ilyen típusú juttatásban részesült jutott. Közel 11 ezer miskolci lakos kapott lakásfenntartási támogatást, a krízishelyzetben lévőknek 1500 esetben adtak átmeneti segélyt. Az időskorúak járadékán és a mozgáskorlátozottaknak nyújtott közlekedési támogatáson kívül, minden segélytípusnál nőtt a támogatottak átlagos száma és a számukra kifizetett összeg is az elmúlt évhez képest.

A **szociális védőháló** kiterjedt a hajléktalanok ellátására is. A városban három népkonyha, kettő nappali melegedő működött, ez utóbbiak 172 fős napi átlagforgalmat bonyolítottak.

Miskolcon 2007-ben a 43 feladatellátási helyen működő **középiskolában** 2868 nappali oktatásban résztvevő tanuló tett eredményes érettségi vizsgát.

A **Miskolci Egyetem** (1990 előtt Nehézipari Műszaki Egyetem) 1999-ben ünnepelte 50. születésnapját, de közel 270 éves történelmi múltra tekint vissza. Az ezredfordulóra a klasszikus értelemben vett universitassá vált intézmény Miskolc életében betöltött meghatározó szerepe vitathatatlan. Az egyetem hét karán és két intézetében közel hatvan szakon folyik a diákok képzése. 2007-ben 13 045 hallgató vett részt alap- és mesterképzésben, közülük 8450 nappali tagozaton. Az intézményben a 2007/2008. tanévben 2056 hallgató szerzett oklevelet (58% nappali tagozaton). Ezer miskolci lakosra 47 nappali tagozatos hallgató jutott. 2008-ban a Miskolci Egyetem a minőségbiztosítási és a minőségfejlesztési tevékenysége eredményeként Felsőoktatási Minőségi Díjban részesült.

Miskolcon 82 **kutató-fejlesztő helyen** 969 kutató dolgozott 2007-ben. A városban K+F-re fordított 4,7 milliárd forint 15%-kal meghaladta az előző évit. A kutatási témák közel kilenctizede a Miskolci Egyetemhez kötődött.

Napjainkban folynak az előkészületek a jövő iparáról, a nanotechnika megtelepedéséről a városban, amelynél fontos tényező volt a BayLogi Kutatóintézet és a Miskolci Egyetem elismert szakmai tevékenysége, szakembergárdája, kutatási tevékenysége. A nagy multi cégek (Bosch, Shinva) betelepődése a városba természetesen növelte a foglalkoztatást, csökkentette a munkanélküliséget, fokozta a vásárlóerőt, javította a családok életkörülményeit, életminőségét.

A megyeszékhelyen jelentős **közművelődési, kulturális élet** zajlik. A Kultúra Magyar Városa 2008 címet büszkén viselő Miskolcot kulturális sokszínűség jellemzi: mára a fesztiválok, a zene és a színházművészet városává vált.

A városban két állandó színház működik, a Miskolci Nemzeti Színház és a Csodamalom Bábszínház. 1823-ban nyitotta meg kapuit az ország első magyar nyelvű kőszínháza. A mai színház-komplexumban öt játszóhely található: Nagyszínház, Csarnok, Játékszín, Kamaraszínház, Nyári Színház. Az épület szerves részét képezik a modern díszletkészítő műhelyek, az irodaház, a színészlakások, valamint a Színháztörténeti és Színészmúzeum is. 2008-ban a színház saját társulatának 450 előadása (ebből 21 tájelőadás) több mint 149 ezer nézőt vonzott. A látogatók közel kétharmada jegyet, több mint 50 ezren bérletet váltottak, a többiek tiszteletjeggyel rendelkeztek. A színházban vendégszereplő hivatásos magyar társulatok 17 előadást tartottak. A Miskolci Nemzeti Színház otthont ad számos nem színházi rendezvénynek is, ezek közül a legismertebb és a legtöbb látogatót jelentő a Bartók+.... Operafesztivál. Az évente megismétlődő Bartók-repertoár mellett – 2008-ban nyolcadik alkalommal – szláv zeneszerzők ismert és kevésbé ismert műveit ajánlották a közönségnek. A Miskolci Nemzetközi Operafesztivál 34 előadását a Nemzeti Színházban tartották, de a szervezők kulturális missziót teljesítve számos rendezvényt a színház, illetve a város falain kívülre helyeztek, így nemcsak

Miskolcon, hanem kisebb városokban, falvakban is tartottak rendezvényeket a fesztivállal egy időben.

A Csodamalom Bábszínház 1986-ban amatőr együttesként indult, szakmai munkáját mára műfaji és technikai sokszínűség jellemzi. Évente 250 előadást tart, körülbelül 50 ezer néző előtt. Rendszerint 3 új bemutatót és négy felújítást rendez. A társulat rendszeresen sikerrel szerepel fesztiválokon. A 2008. évben a bábszínház megkapta Miskolc Megyei Jogú Város Nívó-díját.

A városban a két állandó színház mellett 2006-ban, az egykori Béke mozi felújított, kibővített épületében megnyitotta kapuit a Művészetek Háza. Az épületben egy 600 fő befogadására alkalmas színház- és hangversenyterem, az Uránia és a Béke art mozi (140 illetve 70 fős), egy képzőművészeti galéria és egy kávézó integrálódott egy európai színvonalú multikulturális komplexummá. Itt kapott helyet a 2008-ban 45. éve működő Miskolci Szimfonikus Zenekar, melynek valamennyi bérletes hangversenye telt házak előtt zajlik, a bérletek elővételben elkelnek. A hazai és nemzetközi igényeken alapuló művészi munkát egy 84 hivatásos zenészből álló együttes végzi. Évente a 35-40 miskolci felnőtt koncertnek mintegy 25 ezer hallgatója van, de népszerű koncertsorozata a „Játsszunk zenét a Szimfonikusokkal!” elnevezésű gyermekprogram is.

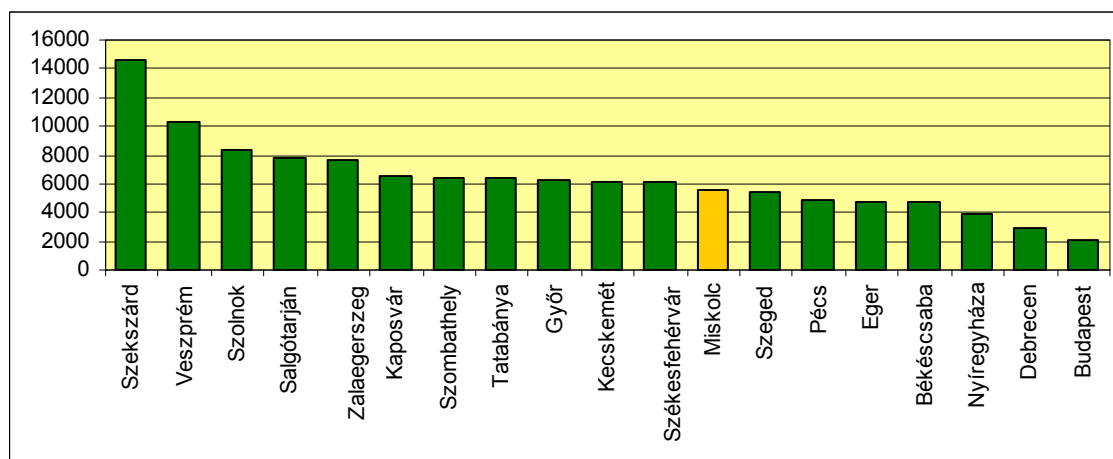
Miskolcon 2007-ben 13 moziterem, 2395 férőhelyen fogadta a filmkedvelőket. A 17,5 ezer előadást 368 ezer néző látta. Az egyik multiplex mozi megszűnésével ugyan csökkent a mozilátogatók száma, de az egyre népszerűbb és egyre ismertebb Fiala filmesek Nemzetközi Fesztiválja várhatóan tovább növeli az art mozik látogatottságát. Miskolcon 2007-ben ezer lakosra 2140 mozilátogatás jutott, ezzel a város a megyeszékhelyek középmezőnyében helyezkedett el.

2007-ben a városban található 11 múzeum 44 kiállítását 181 ezernél többen keresték fel. Ezer lakosra 1053 múzeumlátogató jutott, Miskolc Szombathellyel együtt a megyeszékhelyek között a 8. helyet foglalta el.

A három miskolci önkormányzati közművelődési könyvtárban 2007-ben 955 ezer könyvtári egységet tartottak nyilván. Míg a leltári állomány és a kölcsönzött könyvtári egységek száma csökkent, addig a beiratkozott olvasók száma negyedével nőtt az előző évhez képest. Ezer lakosra 5583 könyvtári egység jutott, 36-tal több, mint 2006-ban.

5. ábra

Ezer lakosra jutó könyvtári egységek a megyeszékhelyeken, 2007

A kultúra szereplőinek köre jelentősen átalakult az elmúlt másfél évtizedben; a hagyományos támogatói kör változott és változik, kiegészült a magánszektor szereplőivel. Az új szereplők nemcsak támogatói, hanem alakítói, befolyásolói is a város kulturális életének. A szerveződő új közösségek, melyek alapja a városrészi kötődés, önálló kulturális elképzelésekkel lépnek fel. Miskolcon 2007-ben 51 alkotó művelődési közösség tevékenykedett 1245 taggal. A városban 614 kulturális rendezvény zajlott, melyekre 261 ezren voltak kíváncsiak.

A TURISZTIKAI INFRASTRUKTÚRA HELYZETE

A kereskedelmi szálláshelyek és a magánszállásadás

A 2008. évben **Borsod-Abaúj-Zemplén megyében** a kereskedelmi szállásférőhelyek száma meghaladta a 17,5 ezret, ahol 315 ezer vendéget és 718 ezer vendégéjszakát regisztráltak. A külföldi vendégek és az általuk eltöltött vendégéjszakák aránya egyaránt egyötödöt tett ki.

Miskolcot méltán nevezik a Bükk kapujának, természeti szépségekben gazdag tájait sokan keresik fel. A városon belül a legkedveltebb idegenforgalmi helyek Tapolca, Lillafüred, de a történelmi nevezetességgel, kulturális értékekkel bíró diósgyőri várat is szép számmal látogatják a városba érkezők. Miskolc részesedése a megye idegenforgalmából számottevő: előzetes adatok alapján a 2008. évben a megye kereskedelmi szállásférőhelyeinek több mint 26%-át a megyeszékhely biztosította, a vendégforgalom egyharmada bonyolódott itt, a vendégéjszakákból pedig 32%-kal részesedett.

2. tábla

Kereskedelmi szálláshely adatok, 2008⁺

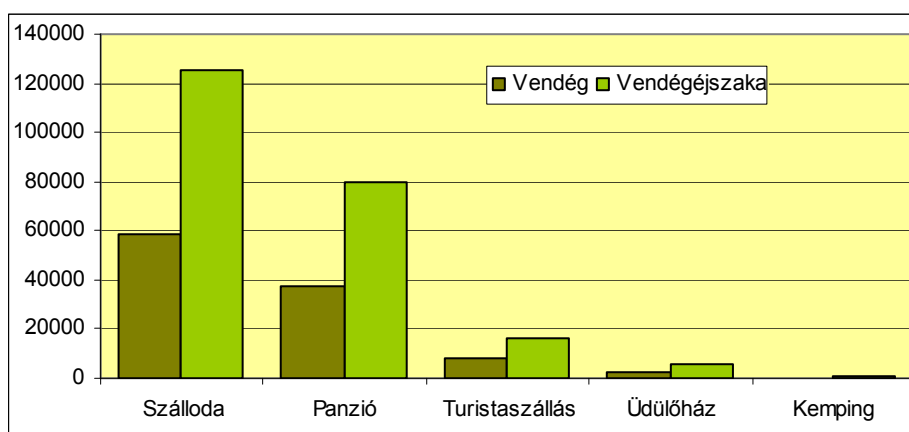
Megnevezés	Férőhely	Vendég		Vendégéjszaka	
		összes	ebből: külföldi	összes	ebből: külföldi
Miskolc	4 639	107 280	20 620	227 483	47 915
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	17 547	315 013	62 161	717 947	144 716

2008-ban 4,6 ezer **kereskedelmi szállásférőhely** várta a megyeszékhelyre érkező vendégeket. A szállodákban 1451; a panziókban 1614; a turistaszállásokon 821; az üdülőházakban 203; a kempingekben 550 férőhely állt a vendégek rendelkezésére.

A **vendégek** döntő része a szállodákat (55%) és a panziókat (35%) részesítette előnyben. A város kereskedelmi szálláshelyein regisztrált vendégek 19%-a külföldről érkezett, ezen belül a szállodák vendégeinek 27%-a volt külföldi, ugyanez az arány a panziókban 11%-ot tett ki. 2008-ban az üdülőházakban és a kempingekben a korábbi évekhez képest alacsonyabb számban érkezett külföldi vendég.

6. ábra

A vendégek és vendégéjszakák száma szállástípusok szerint, 2008⁺

A miskolci kereskedelmi szálláshelyeken a **vendégéjszakák** száma meghaladta a 227 ezret, ezen belül a külföldiek aránya 21% volt. Szállástípusonként vizsgálva a szállodákban (55%) és a panziókban (35%) töltötték a vendégek a legtöbb vendégéjszakát.

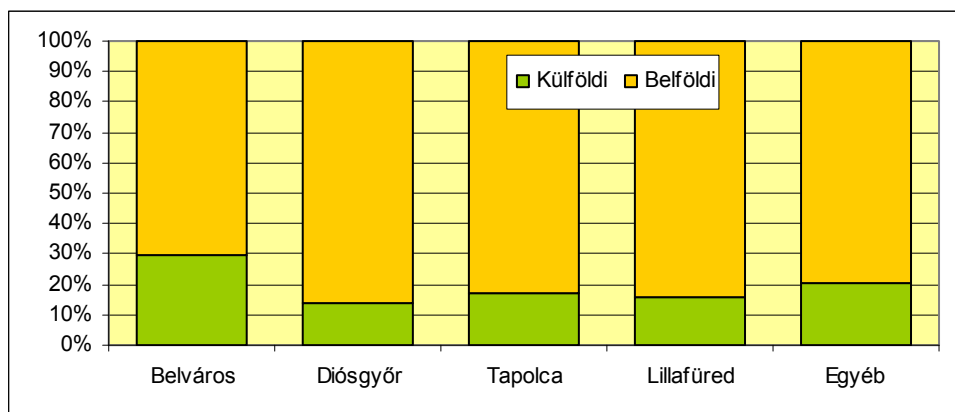
Összességében, átlagosan a vendégek 2,1 vendégéjszakát tartózkodtak a város kereskedelmi szálláshelyein, ami megegyezik az előző évivel, a külföldieké ennél magasabb, 2,3 vendégéjszaka volt.

A kereskedelmi szálláshelyeket **Miskolc** főbb **városrészeire** tagolva is elemeztük. A 2008. július 31.-ei előzetes adatok alapján Miskolcon a kereskedelmi szállásférőhelyek többsége a tapolcai (50%), illetve az Egyéb (19%) városrészben – ahová a korábban említett kategóriák egyikébe sem sorolható egységek tartoznak – várta a pihenni vágyókat. A megyeszékhely férőhelyeiből további 14%-kal a Belváros, egytizeddel Lillafüred és 7%-kal a diósgyőri városrész képviseltette magát.

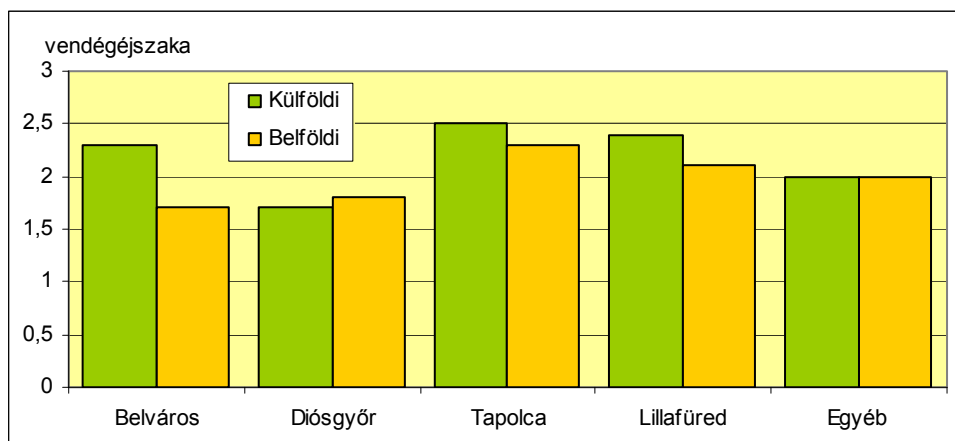
Az öt városrész közül a vendégek 37%-a Tapolcára, 28%-a Lillafüredre érkezett, a vendégéjszakák esetében szintén e két városrész emelhető ki, 40; illetve 28%-os részesedéssel. A Belvárosba látogatott vendégek háromtizedét a külföldiek adták, az Egyéb városrész tekintetében ez az arány 21%-ot jelentett, amelyek magasabbak a miskolci (19%-os) átlagtól. A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák esetében is ez utóbbi két városrész emelhető ki: a Belváros 36%-os részesedése meghaladta, az Egyéb városrészné pedig közel azonosan alakult a megyeszékhely 21%-os hányadával.

7. ábra

A külföldi és a belföldi vendégforgalom megoszlása városrészek szerint, 2008⁺

Miskolc városrészei közül a vendégek leghosszabb ideig a tapolcai (2,3 vendégéjszaka) és a lillafüredi (2,1 vendégéjszaka) városrész szálláshelyein maradtak, ezen belül is a külföldiek töltötték el több vendégéjszakát. A belvárosi részben mutatkozott a legnagyobb különbség a külföldi és a belföldi vendégek átlagos tartózkodása között, 0,6 vendégéjszaka a külföldiek javára, ugyanakkor az Egyéb városrészben nem volt eltérés, egyaránt 2 vendégéjszakát maradtak.

A vendégek átlagos tartózkodási ideje városrészek szerint, 2008⁺

A 2008. évi előzetes adatok alapján a **miskolci szállodák** 1451 férőhelyének 54%-a a tapolcai, 17%-a a lillafüredi, 15%-a az Egyéb, 14%-a a belvárosi városrészben várta az ide érkező vendégeket.

A megyeszékhely szállodáiban 58,5 ezer vendég látogatott el, ahol összességében 125 ezer, átlagosan pedig 2,1 vendégéjszakát tartózkodtak. A szállodai vendégek döntő többsége, héttizede a tapolcai és a lillafüredi városrészbe érkezett és vendégéjszakáik 73%-át is itt töltötték el. Ennek eredményeként az átlagos tartózkodási idő e két városrészben a legmagasabb, 2,3; illetve 2,2 vendégéjszaka.

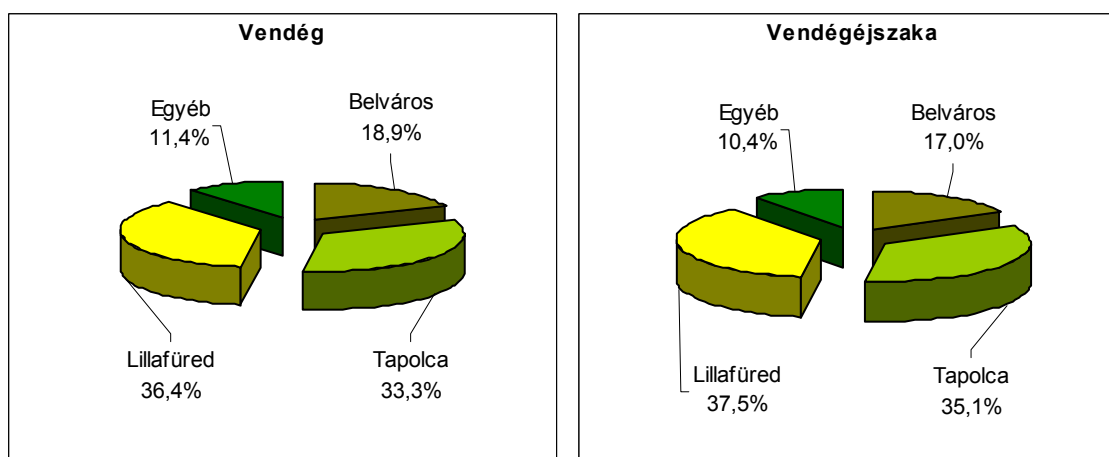
3. tábla

A szállodai vendégek városrészek szerint, 2008⁺

Vendég	Belváros	Tapolca	Lillafüred	Egyéb	Miskolc összesen
Külföldi	4 419	4 678	4 075	2 457	15 629
Belföldi	6 618	14 780	17 212	4 265	42 875
Összes	11 037	19 458	21 287	6 722	58 504

A szállodák vonatkozásában is igaz a korábban említett megállapítás, miszerint a külföldi vendégek hosszabb ideig maradnak: valamennyi városrészben 2,4; kivéve az Egyéb városrészt, ahol 2 vendégéjszaka volt az átlagos tartózkodás.

9. ábra

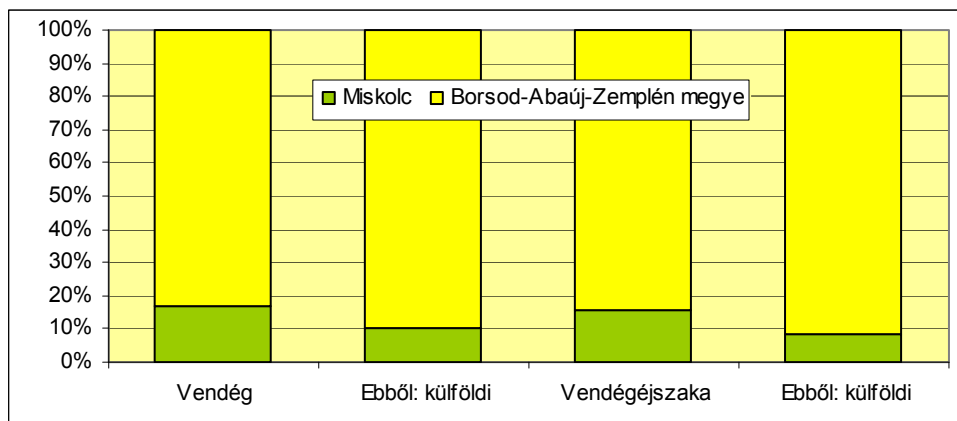
A szállodai vendégek és vendégéjszakák megoszlása városrészek szerint, 2008⁺

A diósgyőri városrészben nem működött szálloda a vizsgált időszakban. További érdekesség, hogy a szállodai vendégforgalomból 19%-kal részesedő Belvárosban a legmagasabb, négytized a külföldi vendégek aránya. A vendégéjszakák vonatkozásában szintén a 17%-os hányadot képviselő Belváros emelhető ki, ahol a külföldi és a belföldi vendégek 49; illetve 51%-ban töltötték vendégéjszakáikat a szállodákban.

Miskolcon a kereskedelmi szálláshelyek mellett a **magánszállásadás** is képviselteti magát fizetővendéglátás formájában. A számuk évről évre bővül, 2008-ban 150 vendéglátó várta a családiasabb környezetet kedvelő turistákat, így a megyei magán szállásadók közel egytizedét a városban tartották nyilván. A megyeszékhely 962 fizetővendéglátó férőhelyére 10 ezer vendég érkezett, összességében több mint 29 ezer vendégéjszakát töltöttek itt el. 2008-ban a megyei magánszállásadás vendégeinek 21%-a, a külföldiek esetében 12%-a a miskolci fizetővendéglátást választotta. A vendégéjszakák vonatkozásában ezek az arányok 18%, illetve 9%-ot jelentettek.

10. ábra

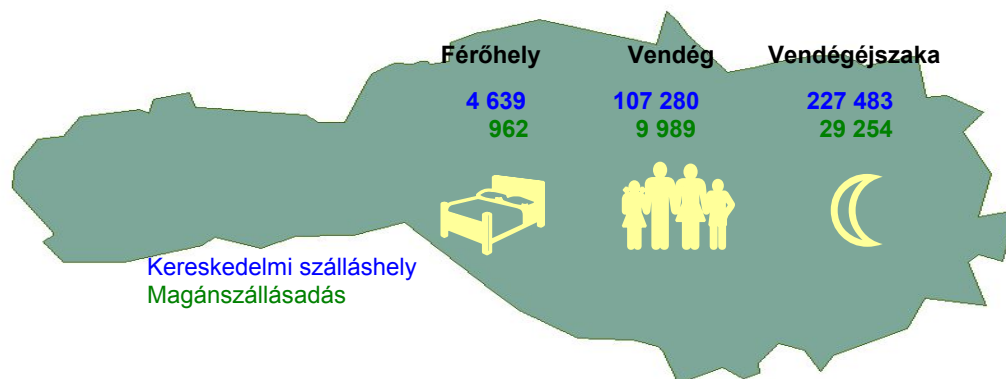
A magánszállásadás adatai, 2008⁺

A magánszállásadás szolgáltatásait többnyire a hazai vendégek veszik igénybe, bár a külföldiek aránya az utóbbi három évben meghaladta a 7%-ot. Az átlagos tartózkodási idő 2,9; ezen belül a külföldieké magasabb, 3,3 vendégéjszaka.

11. ábra

A kereskedelmi szálláshelyek és a magánszállásadás adatai, 2008⁺

A VÁROS ADOTTSÁGAI, TÖRTÉNELMI ÉS KULTURÁLIS SZEREPE

Miskolc az Észak-magyarországi régió legnagyobb városa és Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelye. Jelképe a város közepén emelkedő Avas „hegy”, melynek különlegessége nem méreteiben rejlik, hanem kultúrtörténeti értékeiben, emlékeiben. Bizonyítottá vált, hogy itt élt a paleolitikum embere tízezer éven át, legalább 70 ezer évtől, sajátos hőkezeléses technikával bányászta a kovakövet, több hektár kiterjedésű területen. A miskolci lelet alapján az európai kultúra gyökerei jóval nagyobb múltra tekintenek vissza, mint azt eddig tudtuk. A közelmúltban országos védettséget kapott területen nemcsak bányászott és eszközöket készített, hanem állandó lakóhelyet is kialakított a Szeleta-kultúra korában élt ember. A 70 ezer éves kultúra tárgyi emlékei Miskolcot Európában a legrégebben lakott helyek közé emelik. A város a Miskóc nemzetségről kapta a nevét, mely a megyének is nevet adó Bors nemzetség egyik ága volt. A nemzetség temetkező helyén Tapolcán a bencés rend képviselői emeltek apátságot, mely a XVI. század elejéig töltött be egyházi és kulturális szerepet. Megtelepedésükkel és kultúrmissziójukkal egyidős az egyetlen magyar alapítású pálos szerzetesrend tevékenysége, akik Diósgyőr-Majláton alapítottak kolostort.

Diósgyőr vára a koronauradalom székhelyeként Nagy Lajos király idején élte fénykorát, ő emelte a települést városi rangra. Uralkodása alatt valódi Anjou-központot alakított ki, amit Miskolc igyekszik napjainkban feleleveníteni. A török időkben a hódítók felégették és elfoglalták a várost, mely 1687-ig adózott a töröknek. Az egykor körülkerített mezőváros határait árok- és sáncrendszer, illetve jól őrzött városkapuk óvták. A város fejlődésével a kapuk pusztán elméleti határt jelentettek. A mai napig fennmaradt kapu elnevezésű utcák őrzik az egykori védőrendszer emlékét. A Győri, a Szentpéteri, a Csabai és a Zsolcai kapuk ma is fő közlekedési útvonalak elnevezései.

A város a XVIII. század elején különleges szerephez jutott, II. Rákóczi Ferenc a belváros házaiban alakította ki szálláshelyét és hadiközpontját. Rögzítette állama toleráns egyházpolitikájának körvonalait, ami letelepítési-betelepülési folyamatot indított el. Megjelentek a görög, zsidó kereskedő kompániák, legfontosabb árucikkük a bor volt, ami révén Miskolc jellegzetes kereskedővárossá vált. Ebben nagy szerepe volt jó közlekedés-földrajzi helyzetének, ezért érdemelhetette ki a „Felvidék kapuja” jelzöt, minősítést. A várost övező dombokon egykor másfélezer pince és pincegazda volt. A bükki nyúlványokon (pl. a kőporosi, a görömbölyi, a bábonyi, a tetemvári, az avasi stb.) a tokaj-hegyaljaihoz hasonló minőségű bor termelt. Az 1800-as évek végén azonban a filoxéria kipusztította a város szőlőit.

Az ezt követő évtizedekben a település újra fejlődésnek indult. Számos, a városra ma is jellemző épület ekkor épült, mint pl. a városháza, a színház, a zsinagóga, az iskolák, templomok többsége. Kulturális központ szerepe az 1823-ban alapított színházra, az 1898-ban létrehozott múzeumra, a több évszázados múltra visszatekintő iskolákra, a selmecbányai kohászati akadémiára és az 1919-ben Eperjesről áttelepített Jogakadémiára épült. Miskolc büszke arra, hogy először emelt egészalakos köztéri szobrot Kossuth Lajosnak, Erzsébet királynénak, Görgey Artúr honvédtábornoknak.

A trianoni béke után Borsod, Gömör és Kishont közigazgatásilag ideiglenesen egyesített vármegye székhelye lett az akkor 57 ezer lakosú város. A II. világháborút követően közigazgatásilag kiszélesítették a város határait és kialakult a szomszédos településeket magába integráló Nagy-Miskolc. 1945-ben Diósgyőr, Tapolca és Hejőcsaba

csatlakozott először, majd 1950-ben Szirma, Görömböly és Hámor tette teljessé a közel 110 ezer lakosú nagyvárost. A mai kiterjedését 1981-ben érte el, amikor hozzácsatolták Bükkszentlászlót.

A rendszerváltás után az addig virágzó nehézipar hanyatlásnak indult, azonban az ezredfordulót követően Miskolc megtalálta az új fejlődési irányt. Elmúlt az acélváros mítosz korszaka és helyét a kultúra és turizmus vette át. A változást jól tükrözi, hogy 2005-ben Miskolc második lett Pécs mögött az Európa kulturális fővárosa pályázaton, 2008-ban pedig a Kultúra Magyar Városa díjjal jutalmazták.

A város épített örökségei

Miskolc fejlődése az 1300-as években indult el. A jelenlegi városban szinte minden évszázad hagyott valamilyen emléket, azonban ennek ellenére nem bővelkedik régi épületekben. Ennek egyik oka az 1843-as tűzvész, ami után alig maradt épület, a másik az 1878-as árvíz, mely romba döntötte a várost. A harmadik nagy beavatkozást a világháborút követő lakásépítések és a korábban önálló települések Miskolchoz csatolása jelentette.

A városban 79 országosan védett műemléki épület, illetve építmény, 18 ideiglenesen műemléki védelem alatt álló épület és 254 helyi védettségű épület található. A történelmi belváros és a történelmi Avas területét a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal ideiglenesen műemléki jelentőségű területté nyilvánította. Világörökségi helyszínnel nem rendelkezik Miskolc.

Európa egyik leghosszabb, egykor pezsgő főutcájának rehabilitációja a végéhez közeledik. A miskolci Avas a város jelképe. A területen sok védett pince, borház és egyéb épület található. Kiemelkedő műemléki jelentőségű a XV-XVI. században épült Avasi református templom és harangtorony. A diósgyőri várról már Béla király névtelen jegyzője is írt. Nagy Lajos király éles szemmel ismerte fel a környék adottságait, 1342-1367 közt fejedelmi pompával felépíti a felső, belső várat. Az egykori épületekből ma már elsősorban maga a vár látható, amelyet a XX. század folyamán többször felújítottak. Diósgyőr közigazgatási területén egy évszázaddal ezelőtt ipartörténeti, építészettörténeti jelentőséggel bíró építészeti együttes a „Diósgyőri Munkáskolónia” jött létre.

Az 1930-ban átadott Palotaszálló impozáns épülete az 1400-as évek reneszánsz stílusában épült. Kezdetben reprezentatív kormányüdülő volt. Több rangos rendezvényt is tartottak itt, kongresszusokat, filmheteket, nemzetközi teniszversenyeket, Anna-bálokat, de mind közül az 1933-ban lezajlott Írói Hét vált legismertebbé. A kétszáz részvevő egyike volt József Attila is; Óda című versének kezdetét ez a táj ihlette. Napjainkban a város egyik legexkluzívabb szállodája működik a függőkerttel és parkkal övezett épületben. Tőszomszédságában található a Hámori-tó, amelyre az épületéből varázslatos kilátás nyílik.

A Lillafüredi Pisztrángtelep - mely a Garadna-völgyben található - nevezetessége, hogy Magyarországon már csak itt tenyésztik nagyobb mennyiségben az őshonos sebes pisztrángot, s génbankként itt tartják fenn a törzsállományt. A telepen pisztrángsütő működik.

1934-ben Dr. Szabó Pius páter javasolta, hogy a Miskolctapolcán nyaralók lelki életének szolgálatára a tufába vájt barlangban alakítsanak ki templomot.

A barlangot 1934-ben építették ki, és 1935-ben szentelték fel a sziklakápolnát. Oltárába a kassai vértanúk ereklyéje került, a szobrokat Máriahegyi János tervezte és ajándékozta a templomnak.

A Deszkatemplom 1724-ben, a mai egyház keresztalaprajzú elődje pedig 1874-ben épült. Az 1930-as évek második felében, a templom teljes elöregedésekor úgy döntöttek, hogy az épületet le kell bontani. Az 1937-ben elkezdett bontással sok muzeális érték került elő, az Úrasztal alatt évszázados fejfákat találtak. Az 1938-ban felszentelt új templom épületegyüttesére hatott a tervező erdélyi származása és Kós Károllyal való barátsága. A templom képét a temető aljában felállított székelykapu tette teljessé. 1997-ben tűzvész pusztította el a Deszkatemplomot, majd a Szeghalmy Bálint terveit tiszteletben tartó, de a szükség szerint megújított templomot 1999-ben szentelték fel.

Kulturális beruházások

Az elmúlt években Miskolcon jelentős kulturális beruházások valósultak meg. Ezek közül említésre méltó:

- A Diósgyőri Vár rekonstrukciójának folytatása (útépítés, régészeti feltárás restaurálás, lépcsők és korlátok biztonságossá tétele, vártörténeti és fegyvertörténeti kiállítások megvalósítása, díszkivilágítás)
- Művészetek Háza multifunkcionális kulturális központ és Hangversenyerem létrehozása, a Művészetek Háza előtti tér kialakítása
- Bárczay Kastély felújítása (a volt Gárdonyi Géza Művelődési Ház)
- Az Avasi református templomi orgona felújítása
- Ifjúsági és Szabadidőház nagyterem felújítása, bővítése
- Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ színpad, nézőtér, előcsarnok felújítása
- Miskolci Állatkert és Kulturparkban kifutók, szociális blokk, főemlősház, istálló- és karámrendszer építése
- Miskolci Nemzeti Színház technikai fejlesztése. Forgószínpad vezérlés és az előszínpad szinkronizálás rekonstrukciója, a színpad padlóburkolatának cseréje
- József Attila szobor elhelyezése Lillafüreden a Palotaszálló alatti függőkertben
- Mancs kutya köztéri szobrának elhelyezése
- Nagy Atilla és Latabár Endre mellszobrának kihelyezése a színház melletti posztamensekre

Még jelentős egyéb kulturális vetületű beruházások is megvalósultak, többek között a nyári időszakban a jégcsarnokban hangversenyek, előadások tartása, Diósgyőri stadion rekonstrukció, Európa Ház kialakítása, Miskolctapolca-barlangfürdő bővítése, Sportcsarnok rekonstrukciója, a történelmi Belváros arculatjavítása, az Avasi Gimnázium bővítése és rekonstrukciója, a bővítményben kamaraszínház-terem és egy fiókkönyvtár is helyet kapott.

A magántőke szerepe a kulturális életben

A Miskolci Nemzeti Színház esetében komoly hagyományai vannak a magántőke szerepének. Már a reformkori Miskolcon közadakozásból épült fel a mai Magyarország első közsínháza. Az akkori lakosok összefogása országosan is példamutató volt. Az épület külső és belső csinosítását a vármegye legtehetősebbjeinek támogatásával fejezték be, és ezért 32 páholyt ajánlott fel a színház a bérlő családok számára.

A magánszféra jelenleg két formában járul hozzá a színház tevékenységéhez támogatóként (szponzorok, támogatók), valamint partnerként (barterek, kedvezmények

nyújtása). A miskolci hagyományokra alapozva teremtették meg a Miskolci Páholy támogatási rendszerét először a városban, majd az ország többi színházában is. A Páholy Parti lehetőséget teremt arra is, hogy a kultúra támogatása mellett a társasági élet jelentős eseménye legyen a nagyszínházi bemutatókhoz kapcsolódó rendezvény.

A rendezvények közül kiemelkedő a Miskolci Operafesztivál támogatása. A város legfontosabb művészeti együttese a Miskolci Szimfonikus Zenekar, az intézmények közül még a Miskolci Galéria, a Miskolci Csodamalom Bábszínház, az Ifjúsági és Szabadidőház programjai is részesültek magán jellegű támogatásban.

Magánvállalkozás szervezi a Miskolci Montmartre Művészdiákok utcafesztiválja című rendezvénysorozatot, valamint a nagyszabású Téli fesztivált a miskolci kocsonyaünnepet.

A város belső-külső kulturális kapcsolatai

A megyeszékhelyen valamennyi történelmi egyház gyülekezetei és templomai megtalálhatóak. Többen iskolát működtetnek, részt vesznek a város és a régió kulturális életében. A Magyar Történelmi Egyházak templomai (Minorita, Szent Anna, Jezsuita, Mindszenti, Szent István, Tapolcai, Selyemréti, Avasi, Kossuth utcai, Deszkatemplom, Zsinagóga) kedvelt helyszínek a művészeti produkciók bemutatására. Az avasi református templomban rendszeresen az orgonakoncertek, a Zsinagóga és az Ortodox templom az operafesztivál programjának egy-egy helyszíne.

Miskolcra jellemző a társadalmi sokszínűség. A város társadalmi, politikai és kulturális életében 11 kisebbség és az általuk alapított 8 kisebbségi önkormányzat van jelen (bolgár, görög, lengyel, német, horvát, szlovák, ruszin, ukrán). A városi rendezvényeken részt vesznek nemzetiségi programokkal, koszorúzással, önálló stand felállításával. A Diósgyőri Ady Endre Kulturális és Szabadidő Központ szervezi minden évben a Borsodi Fonó Nemzetközi Folklórfesztivál keretében a magyarországi nemzetiségek gálaműsorát.

Miskolc külkapcsolati rendszerének alapjait a testvérvárosi kapcsolatok alkotják, melyek száma 1963-2007 közötti időszakban jelentős mértékben gyarapodott. Az együttműködés területei közül legjobban a kultúra, az oktatás működött. Miskolc Aschaffenburggal, Kassával, Tamperével, illetve Clevelanddel tart fenn szoros testvérvárosi kapcsolatot, bár ez utóbbival a földrajzi távolság megnehezíti a kapcsolattartást. A város külföldi és belföldi megítélésének javítását a város vezetése prioritásként kezeli, támogatja a nemzetközi kulturális fesztiválok rendezését.

Fesztiválok, rendezvénysorozatok

- Diósgyőri Várfesztivál
- Királynék tavasza, egy szezonnyitó rendezvény, látványos történelmi programokkal.
- A Diósgyőri Várjátékok (1986) báb- és színházi előadások, lovagi tornák, íjász- és lovasbemutatók, zászlódobálók produkciói hazai és nemzetközi fellépők bemutatásában.
- A Borsodi Fonó, a Nemzetközi Folklórfesztivál a népi hagyományokat idézi, rangos hazai és külföldi fellépők, népi együttesek, tárgyalgató népművészek közreműködésével.

- Dixieland Fesztivál (1985) a rendezvény a hazai és nemzetközi zenei élet kiemelkedő eseménye, ahol a hazai zenei élet kiváló muzsikusi és elismert külföldi zenészek egyaránt fellépnek.
- Kaláka Folkfesztivál (1980) a Diósgyőri várban rendezett koncertekhez, versenyekhez és táncházakhoz kapcsolódva vers-, jazz-, rock-, blues- és folkkoncertek, zenei versenyek, táncházak várják a látogatókat.
- Arany Nyíl Történelmi Íjászverseny (2002) tradicionális íjakkal szervezett viadal, amelyet éjszakai fáklyás lövészet tesz különlegessé.
- Diósgyőri Várszínházi Esték (1992) erdélyi, felvidéki és kárpátaljai magyar színházak vendégjátékát láthatja a közönség.
- Középkori Várnapok során a Diósgyőri vár fénykora Nagy Lajos udvara elevenedik meg a lovagi tornák, csatajelenetek, számszeríjász-bemutató és lovas íjászat keretében.
- Bükki Vadas-Boros Napok a zárórendezvény – amely Mátyás király korabeli hagyományokat idéz fel – gasztronómiai bemutató, főzőverseny szőlőpréselés és borkóstolás keretében.
- Miskolci Nemzetközi Operafesztivál – 2001 óta rendezik meg nyaranta, világhírű operaénekesek és operaegyüttesek részvételével. E rendezvénysorozat a város legjelentősebb eseménye. Az operarajongók nemcsak Magyarországon, hanem Európában is hírét viszik a városnak. Számos művész, zenei együttes a fesztivál állandó visszatérő vendége. Az operafesztivál térben és időben is folyamatosan növekszik.
- A Nemzetközi Formációs Táncfesztivál, Nemzeti Bajnokság és Open Verseny több mint 30 éve kerül megrendezésre minden év októberében a Városi Sportközpontban. A rendezvényen általában 20 csoport versenyez, melyen közel 600 résztvevő mutatja be tánctudását.
- Miskolctapolcai Nyár – az Akropolisz szabadtéri színpadon gyerekszínházi és felnőtt közönségnek szóló színházi előadások.
- Tapolcafürdői Esték Miskolc (2004) a rendezvénysorozat a „boldog békeidők” hangulatát idézi meg a fürdőhelyen. Május végétől augusztus 20-áig, hétvégeként kamaragyüttesek, szolisták, fúvószenekarok, majorettek, táncosok mutatkoznak be a Barlangfürdő előtti promenádon.
- Kocsonyafesztivál a Miskolcra és térsége népszerűsítéséből kiinduló „Vendégségben Miskolcon” programsorozat (1999) kiemelkedő rendezvénye, a Miskolci Tél – Kocsonyafesztivál mára egy egyedülálló, kiemelkedő látogatottságú és elismertségű országos rendezvényé fejlődött. A miskolci hagyományok felkutatásával – egy régi kocsonya-legenda felelevenítésével – 2001 óta kerül megrendezésre. A folyamatosan bővülő programkínálattal előálló fesztivál célja, hogy a téli szezonban is a városba látogassanak a vendégek, s Miskolcban egy vendégszerető, gasztronómiai, kulturális és turisztikai értékekben gazdag régióközpontot ismerjenek meg.
- Regimentfest – Díszelgő Alegységek és Katonazenekarok Nemzetközi Fesztiválja. A résztvevő országok bemutatják díszes őrsváltásaikat, látványos fegyvergyakorlataikat. A fesztivál hangulatát katonazenekari koncertek színesítik.

Képzőművészeti sorozatok

- Miskolci Grafikai Biennálé szabad beadásos grafikai seregszemle áttekintést ad a hazai sokszorosított grafika helyzetéről, illetve 2002 óta a nemzetközi és tematikus kiállítások is a repertoár részét képezik. A város a több országot megmozgató rendezvénnyel olyan csomópont szerepét tölti be, amely lehetőséget biztosít az egymás mellett élő nemzetek alkotóinak, művészettörténészeinek a találkozásra, a kapcsolatépítésre.
- Miskolci Téli Tárlat a miskolci visszatérő kiállítások közül a legrégebbi múltra tekint az 1955-ben kezdődött képzőművészeti sorozat. Az eredetileg országos képzőművészeti kiállítás 1984-től a régióban élő alkotók fóruma.
- Képzőművészeti Szabadiskola A Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeum nagy hangsúlyt fektet a tehetséggondozásra is. A több mint nyolcvanéves képzőművészeti múltra visszatekintő művésztelep alkotóházában 1994 óta minden év júliusában megszervezik a kéthetes Nyári Képzőművészeti Szabadiskolákat.

Kiemelt látnivalók

Belváros

- Herman Ottó Múzeum Görgey utcai központi épület és a Papszer utcai kiállító terme
- Deszkatemplom
- Miskolci Galéria Rákóczi ház, a Petró ház és a Feledy ház
- Megújult terek: Szinva terasz, Hősök tere,
- Magyar Orthodox Egyházi Templom és Múzeum
- Zsinagóga
- Miskolci Nemzeti Színház
- Bató Eszter emlékszoba és a miskolci nagyharang
- Avasi templom
- Avasi kilátó

Miskolctapolca

- Miskolctapolcai Barlangfürdő
- Sziklakápolna
- Kalandtúra park
- Csónakázó-tó és Park
- Bobpálya

Diósgyőr, Lillafüred

- Diósgyőri vár – vármúzeum, történelmi panoptikum
- Miskolci Állatkert és Kultúrpark
- Palotaszálló
- Hámori-tó
- Szent István cseppkőbarlang
- Anna mésztufa barlang
- Herman Ottó emlékház
- Országos Műszaki Múzeum Központi Kohászati Múzeuma
- József Attila szobor
- Óskohó, Massa Múzeum
- Szentléleki Pálós kolostor
- Bánkút (Síklub)
- Pisztrángtelep
- Lillafüredi Állami Erdei Vasút

A kultúra szerepe a városmarketingben

A kulturális értékekben gazdag Miskolc alkalmas arra, hogy sokszínűségére, aktivitására alapozza arculatváltását. Az önkormányzat fontos feladatának tekinti a turizmus, ezen belül a kulturális örökség turizmus fejlesztését, a városkép formálását. Az Európa Kulturális Fővárosa 2010 pályázaton való eredményes szerepléssel sikerült a negatív sztereotípiákat áttörni és Miskolc neve pozitív tartalommal került a köztudatba. A Cultural Cities Net olyan együttműködés, amely minden egykor pályázó város számára felkínálja a lehetőséget, hogy 2010-ig megvalósíthat egy kiválasztott, saját projektet a pályázatból. Miskolc a Rock Múzeumot szeretné létrehozni a CCN hálózat segítségével. A CCN 2010 Magyarországi irodája a jövőben Miskolcon működik.

A város a turizmus területén végzett eredményes munkája elismeréseként 2007-ben a Régió Turizmusáért Nívódíjban részesült.

A touch-info pultok segítségével a várost felkeresők hozzájuthatnak a tájékozódásukat megkönnyítő információkhoz. Vállalkozói együttműködés keretében valósult meg Miskolc belvárosában ingyenes, vezeték nélküli, szélessávú internet (WIFI) elérhetőséget biztosító pontok létrehozása. (Először a Szinva teraszon, majd a Városház téren, a Hősök terén, a Déryné utcában.)

Új kezdeményezés az „Év vendége” csomagajánlat, ami révén 3-5 napos szolgáltatás kedvezményes áron történő igénybevételére nyílik lehetőség.

A város évről-évre jelen van a piaci szempontból kiemelkedő turisztikai kiállításokon. Budapest, Veszprém, Debrecen, Pécs, Kecskemét, Bécs, Kassa, Katowice, Moszkva.

Kiadványok mellett aktuális igényt elégít ki a Miskolc belvárosát, Miskolctapolcát és Lillafüredet bemutató térkép. Kis méretben, több nyelven kapják meg a turisták a legfontosabb információkat. A vendégek információszerzésének fő forrása a Tourinform Iroda, ahol közvetlenül találkozhatnak a turisták véleményével, észrevételével.

Miskolc önkormányzata bevezeti a Miskolc Városi Kártya rendszert, amely előnye, hogy a miskolci állandó lakcímmel rendelkezők számára 10-50% közötti kedvezményeket biztosít a rendszerhez csatlakozott szolgáltatóknál.

Miskolcon a kulturális intézmények a részlegesen akadálymentes intézményekhez tartoznak. A 26 intézményt teljesen akadálymentessé kell tenni, mivel a „részlegesen akadálymentes” közintézményre a szakhatóságok nem adhatnak ki működési engedélyt.